

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1942 kl. 3 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om
ändring i § 3 9:o tryckfrihetsförordningen.*

Uti den till konstitutionsutskottet hänvisade motionen nr 158 i första kam-
maren av herr *Ström*, *Fredrik* och herr *Brandt* hemställes »att riksdagen ville
besluta att såsom vilande för ny grundlagsenlig behandling antaga följande
ändrade lydelse av tryckfrihetsförordningen § 3: 9:

Smädliga, förgripliga eller till osämja med främmande makter syftande
omdömen och yttranden om samtida nationer eller stater, med vilka riket är
i fredligt förhållande, om deras varande överhet, regering och regeringssätt,
höge ämbetsmän och sändebud, inre eller yttre förhållanden, företag eller
underhandlingar; förbrytelsen skall anses enligt 8 kap. 4 § strafflagen och
skriften konfiskeras.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I 3 § 9 mom. första stycket tryckfrihetsförordningen stadgas, att såsom
missbruk av tryckfriheten skola anses smädliga, förgripliga eller till osämja
med främmande makter syftande omdömen och yttranden om samtida
nationer eller stater, med vilka riket är i fredligt förhållande, om deras va-
rande överhet, regering och regeringssätt, höge ämbetsmän och sändebud,
inre eller yttre förhållanden, företag eller underhandlingar; sådan förbrytelse
skall anses enligt 8 kap. 4 § strafflagen och skriften konfiskeras. Brotsbe-
skrivningen i momentet kvarstår oförändrad sedan tryckfrihetsförordning-
ens tillkomst. Fortsättningen av momentet innehåller ett stadgande om kon-
fiskation utan rättegång, vilket fr. o. m. 1812 till 1940/41 års grundlagsänd-
ring löd sålunda: »Är skriften ej smädlig eller förgriplig, men genom den-
samma missförstånd med utländsk makt sig yppat, må den, utan rättegång,
kunna konfiskeras.» Genom berörda grundlagsändring omformulerades stad-
gandet, varefter uttryckligen utsåges, att beslut om konfiskation utan rätte-
gång skall meddelas av Konungen i statsrådet. Samtidigt inrymdes åt justi-
tieministern en befogenhet att i avbidan på sådant beslut provisoriskt be-
lägga skrift med kvarstad. I anledning av den kungl. proposition till 1940
års riksdag, som låg till grund för den ifrågavarande ändringen av tryckfri-
hetsförordningen, väcktes en motion (I: 226) om utslutning ur tryckfri-
hetsförordningen av förevarande bestämmelse om konfiskation utan rätte-
gång ävensom av det närliggande stadgandet i 5 § 13 mom. tryckfrihets-
förordningen. På utskottets hemställan (utl. nr 27) avslogs motionen. Vid

påföljande riksdag väcktes en motion (I: 70) om bl. a. en partiell revision av tryckfrihetsförordningen, särskilt de delar som berörde av krig framkallade undantagsförhållanden varmed motionären närmast åsyftade reglerna om konfiskation i 3 § 9 mom. och 5 § 13 mom. tryckfrihetsförordningen. Motionen avslogs av riksdagen. I utskottets till grund för beslutet liggande utlåtande (nr 22) framhölls, att frågan, huruvida en sådan översyn av de i motionen åsyftade delarna av tryckfrihetsförordningen vore erforderlig, borde övervägas vid en senare tidpunkt, då man bättre än för det dåvarande kunde överblicka förhållandena och draga lärdom av den praktiska erfarenhet som till dess kunde ha vunnits. Under hänvisning till denna av utskottet så sent som föregående år uttalade mening får utskottet avstyrka bifall till motionen. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 maj 1942.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar *Hallén, Andersson i Ovanmyra** *Sandegård, Källman, Per Andersson**, *Fredrik Ström**, *Herlitz**, *John Björck**, *John Gustavson**, *Sven Hansson, Frans Hansson**, *Lindmark, Nordström**, *Hällgren, Fält, Norén, Spångberg, Nilsson i Norrlångträsk och Kyling**.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Fredrik Ström* och *Spångberg*, vilka anförde:

»Under hänvisning till innehållet i motionen I: 158 samt till den av herr Fredrik Ström avgivna, till konstitutionsutskottets dechargebetänkande nr 10 till årets riksdag fogade reservationen angående tillämpningen av 3 § 9 mom. tryckfrihetsförordningen hemställes,

att riksdagen i anledning av motionen I: 158 i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om skyndsamt utredning av frågan om revision av 3 § 9 mom. och den närliggande 5 § 13 mom. tryckfrihetsförordningen samt om framläggande för riksdagen under nu löpande andrakammarperiod av det förslag, vartill utredningen kan föranleda.»
